

## **Tahsil Edilmemiş Avukatlık Ücretine KDV Tahakkuku**

Av. Ender Dedeođaç

1984'de KDV'nin yeni yürürlüğe girdiği dönemde, hatırladığım, daha doğrusu yaşadığım bir olayı sizlerle paylaşarak yazıya başlamak istiyorum. O dönemde, taksitli araba satışlarından gördüğüm bir uygulama nedeniyle ve taksitli araba satışı yapan bir şirketin muhasebecisinin önerisine uyararak, tahsil etmediğim, ancak kabul ettiğim işlerin KDV'si için, gelir göstermeksizin, sadece KDV göstererek serbest meslek makbuzu kestim. Olayın nasıl çözüldüğünü hatırlamamakla beraber, KDV beyannamesinin düzenlenmesi aşaması geldiğinden akla kararı seçtiğimi, aynı anda çalıştığımız (emekli vergi memuru-vergi hâkimi) avukat ve/veya bir muhasebeci bir dostun, beklisi de her ikisinin, uyarısı ile uygulamaya son verdiğimi hatırlıyorum.

TBB başkan seçimi için yapılan son genel kurulun ilk günü Gaziantep delegelerinden bir meslektaşımın, vergi dairesi tarafından Gaziantep'te ücret olarak tahsil etmediğimiz paraların KDV'sinin istenmekte olduğunu duydum. Geçmişte yaşadığım olayı da hatırlayıp konuyu öğrenmek için TBB'nin İnternet sitesine girdiğimde, işin vahametini daha iyi anladım.

Öncelikle, avukatın kazancının ikiye ayrılması gerektiğini hatırlatmak isterim. Bilindiği gibi, bunlardan biri akdi vekâlet ücreti diğeri ise karşı taraf vekâlet ücretidir. Karşı taraf vekâlet ücretinin nasıl vergilenmesi gerektiği, değerli meslektaşım Av. Mehmet Ađar ve Av. Serkan Ađar tarafından, TBB dergisinde yayınlanan, çok güzel bir yazıda incelenmiştir<sup>1</sup>. Bu nedenle bu yazıya atıf yapmakla yetinmekteyim.

Ancak, gün geçtikçe, karşı taraf vekâlet ücretini düzenleyen Avukatlık Kanunu ile HMUK hükümleri arasında ki çelişkiden duyduğum rahatsızlığın arttığını, konunun özellikle yargılama giderleri kavramı açısından bir kez daha değerlendirilmesi gerektiğini, Avukatlık Kanununun bizim lehimize olan hükümleri nedeniyle HMUK'un sistemini bozduğumuzu düşündüğümü söylemek isterim.

KDV kanununun 1.1. maddesine baktığımızda, serbest meslek faaliyeti kapsamındaki hizmetlerin, KDV kapsamında kaldığını görmekteyiz.

Avukatlık faaliyetinin, bana göre, kamu hizmeti niteliği olup olmadığı tartışılmakta ise de, serbest meslek faaliyeti olduğunda kimsenin kuşkusu olduğunu zannetmediğim için, bu konuda bir açıklama yapmamaktayım.

KDV Kanununun 10.c maddesine baktığımızda, yasanın hizmetin kısmen ya da tamamen "ifası" halini ayrı ayrı vergiyi doğuran olay kabul ettiğini görmekteyiz. Zaten KDV Kanununun 10 a maddesi de vergiyi doğuran olay olarak "hizmetin yapılmasını" yani "ifayı" kabul etmiştir. Gerek bu iki madde arasında gerekse, vergi mükellefini tanımlayan aynı kanunun 8.1.a maddesi arasında uyum olduğunu görmekteyiz. Çünkü tüm maddelerde "hizmetin ifası" temel alınmıştır.

Tek farklılık, KDV Kanununun 10.c maddesinde yer alan hükümde görülmektedir. Bu hüküm diğeri hükümlerle çelişki oluşturmamakta ancak bir istisnayı hükme bağlamaktadır. Bu maddeye göre, fatura ya da benzeri bir belge düzenlenmiş ise, KDV açısından vergiyi doğuran olay meydana gelmiştir. Bu maddede yer alan "benzer belgenin" ne anlama geldiğini ben çözemedim. Çünkü vergi yasalarına göre fatura ve serbest meslek makbuzu dışında tahsilâtı belgeleyecek başkaca bir belge olduğunu hatırlamıyorum. Bilindiği gibi serbest meslek makbuzu da ancak tahsilâtın sonra düzenlenmesi gereken bir belgedir. Zaten Gelir Vergisi Kanununun 65. maddesine göre, "serbest meslek kazancı.... serbest meslek faaliyeti karşılığı olarak tahsil edilen para ve diğeri...." Yararlar olarak tanımlanmıştır. Görüldüğü gibi burada da "tahsil" temel öge olarak kabul edilmiştir. Diğeri bir anlatımla "tahsil" sağlanamamışsa gelir de yoktur. Gelir olmadığına göre ortada ne gelir vergisi nede KDV olur.

Şimdi, bizim serbest meslek makbuzunu ne zaman kestiğimizi ve bunun vergi yasaları ile uyumlu olup olmadığını, sorgulamamızın zamanı geldi. Biz serbest meslek makbuzunu, ücretin bir kısmını ya da tümünü tahsil ettiğimizde kesiyoruz. Bu davranışımız, yukarıda alıntılar yaptığımız gerek Gelir Vergisi Kanununa gerekse KDV ye uygun bir davranıştır. Ayrıca Vergi Usul Yasasının 236 ve 237 maddelerine de uygun bir davranıştır.

<sup>1</sup> Mehmet Ađar ve Serkan Ađar, "Yargılama Giderlerinden Vekâlet Ücretine KDV Uygulaması Meselesi Üzerine Düşünceler" (TBB Dergisi), Haziran 2004, Sayı: 52, s.279-280. [http://baroport.barobirlik.org.tr/App\\_Themes/Dergi/2004-52-35.pdf](http://baroport.barobirlik.org.tr/App_Themes/Dergi/2004-52-35.pdf)

Üstelik bu davranış Danıştay 11. Dairenin 1997/2589 E ve 1999/411 K sayılı kararına da uygundur.

TBB'nin sitesinden edindiğim bilgiye göre, bazı vergi daireleri dava dilekçesinin verildiği yada icranın açıldığı anı hizmetin gerçekleştiği an olarak kabul etmekte ve bu kabul doğrultusunda KDV yi talep etmektedirler. Bu görüşe katılmak mümkün değildir. Çünkü

- Avukatlık Kanununun 164/2 maddesine göre, "hükmolunacak şeyin değeri yahut paranın belli bir yüzdesi" asgari ücretten aşağı olmamak, yüzde yirmibeşi aşmamak, hâsılı davaya iştirak sayılmamak şartı ile avukatlık ücreti olarak kararlaştırılabilir. Böylesi bir durumda işin başlangıcında, avukatlık ücretinin ne kadar olduğunu bilmek mümkün olmayacağından KDV de hesaplanamayacaktır.
- Serbest meslek makbuzunun şekli yasa ile belirlenmiştir. Bu şekil şartına sahip bir serbest meslek makbuzunda, tahsil edilen ücreti göstermeden KDV için hesaplamak ve makbuz kesmek mümkün değildir.
- KDV beyannamesi de ücret ile KDV nin aynı anda alınacağı esası üzerine düzenlendiğinden sadece KDV için bu gün geçerli olan beyannameyi vermek mümkün değildir.
- Yasaya uygun olarak düzenlenen serbest meslek defterleri, tahsilât esasına dayandırıldığı için, büyük defter esasında olduğu gibi, alacağın takibi mümkün olmayacağından, KDV ye esas alınan ücret ile daha sonraki yıllarda tahsil olunan ücreti ilişkilendirmek mümkün olmayacak, böylesi bir çalışma vergide geçerli olan 5 yıllık zamanaşımı kuralının çiğnenmesine neden olacaktır.
- Avukatlık Kanununun 174 maddesindeki koşulların oluşması halinde, ücret alınmayacağı hatta alınmış ücret varsa bunun iade edileceği hükme bağlanmıştır. Böylesi bir durumda, serbest meslek makbuzu ve serbest meslek kazanç defteri ile nasıl bir kayıt yapılacağı da gerek bugün gerekse uygulanması düşünülen sistemin başlaması ile gündeme gelecektir.

TBB'nin sitesinde yer alan yazılardan anladığım kadarıyla, bu uygulama Danıştay Dava Daireleri Genel Kurulunun bir yeni kararından sonra tekrar gündeme gelmiş. Bu kararı arıyorum, gönderen olursa sevinirim. Tekrar gündeme gelmiş diyorum, çünkü konuyu araştırırken bana uğrayan bir SMMM böylesi uyarıları daha önce kendi meslek odalarına da geldiğini söyledi. Onlarda benzer savunmalarda bulunmuşlar.

Bu sıkıntının giderilmesi için 26.10.2007 tarihinde verilen bir kanun teklifi<sup>2</sup> şu anda T.B.M.M.'de bulunuyor. Ancak halen Plan ve Bütçe Komisyonunda ve bir türlü komisyondan geçip gündeme gelemedi. Yürürlük ve yürütme ile ilgili maddeler hariç sadece bir maddelik kanun teklifi<sup>3</sup> ve aynıyla aşağıdaki gibi;

MADDE 1.-02/11/1984 tarih ve 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu'nun 10 uncu maddesinin birinci fıkrasının a bendi aşağıdaki gibi değiştirilmiştir.

*"Mal teslimi ve hizmet ifası hallerinde, malın teslimi veya hizmetin yapılması; serbest meslek erbabı için mal veya hizmet karşılığı bedelin tahsil edilmesi"*

Bu bir maddelik kanun teklifinin komisyondan geçip gündeme neden gelemediğini ben açıklayamıyorum. Hele, TBB ya da baroların bu konuda çaba harcamamış olmasını düşünmek dahi istemiyorum.

Vergi ile ilgili olarak düşündüklerim bunlar, ancak Nisan ayından bu yana bu konudan habermiz olmadığına göre, TBB'nin sitesinin hazırlanması, sunumu avukatlara ulaşması konularında bir aksilik, bir eksiklik olabileceğini düşünüyorum.

Ankara, Haziran 2010

Yazarın Sitedeki Diğer Yazıları

<http://www.inisiyatif.net/arsiv/web/filtre/yEnderDede.asp> üzerine tıklayınız

Yazarın Blog Adresi

<http://enderdedeagac.blogspot.com> üzerine tıklayınız

<sup>2</sup> [http://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari\\_teklif\\_sd.onerge\\_bilgileri?kanunlar\\_sira\\_no=55703](http://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=55703) üzerine tıklayınız.

<sup>3</sup> Kanun Teklifi metni için <http://www2.tbmm.gov.tr/d23/2/2-0041.pdf> üzerine tıklayınız.